

ПОСЛОВНО ПРАВО/
ПРИВРЕДНО ПРАВО СА
ОСНОВАМА МЕЂ. ПРИВРЕДНОГ
ПРАВА

3-4. радна недеља

проф. др Милан Бјелић

НАПОМЕНА

Поштоване колеге,

Приложена презентација обухвата материјал предвиђен за предавања за 3./4. радну недељу/седмицу.

Овај материјал је само оријентациони подсетник као помоћ за изучавање материје из предмета Пословно право/Привредно право са основама међ. прив. права уз коришћење уџбеника Привредно право са практикумом (С. Вучичевић, М. Бјелић - издање БАПУСС - 2021), као и остале уџбеничке и др. литературе која вам је преопручена на уводном предавању.

■ проф. др Милан Бјелић

КОМАНДИТНО ДРУШТВО

- 2 или више физ. и/или прав. лица у својству ортака, ради обављања одр. делатности, под зај. посл. именом,
- Мин. 1 лице одговара неограничено (комплементар),
-мин. 1 лице одговара ограничено до висине свог уговореног улога (командитор)
- прелазни облик

СТРУКТУРА К.Д.

Компле
ментар-
неогр.

+

Коман
дитор-
огран.

=

Коман.
друштво

компле
ментар

компле
ментар

команди
топ

- Искључиво **уговор о оснивању** (оснивачки акт овог друштва)
- не може се основати као једночлано друштво
- - најмање 2 оснивача, најмање један комплементар, а други командитор

- К.Д. одговара целокупном
својом имовином

- комплементари одговарају
неограничено

- командитори одговарају
ограничено – до висине
свог уговореног улога

Имовина К. Д. одвојена од
имовине његових оснивача и
лица која му накнадно приступе

**Командитори не могу водити
послове друштва нити
заступати друштво**

-није прописан никакав мин.
осн. капитал –у довољној мери
заштићени интереси трећих
лица

-К. Д. има своју имовину коју
основачи уносе на основу
уговора о оснивању (ев.
процена)

Оснивачи к.д. уговором о оснивању одређују делатност и број оснивача - законодавац није прописао макс. број оснивача

По природи О. Д. што и постаје престанком учешћа командитора;
- примена одредби ЗоПД које се односе на о.д.

Оснивачки акт и уговор о оснивању командитног друштва- конститутиван

- **оснивачки акт** –у писаној форми - строго формалан акт - потписан од стране свих његових оснивача, а потписи оверени
- обавезни и факултативни елементи оснивачког уговора

Оснивачки акт к.д. :

- Идент. подаци физ. лица и прав. лица комплементара и командитора, као и означење својства ортака;
- посл. име и седиште к.д.;
- означење врсте и вредности улога сваког оснивача и делатност КД

Промене уз сагласност свих оснивача

Уговор ортака к.д. – факултативног карактера

- писана форма
- Прав. дејство потписом свих ортака
- уређење унутрашњих односа, пословање и управљање, који нису од посебног значаја за трећа лица,
- уговор се не прилаже уз пријаву за регистрацију друштва у Регистру привредних субјеката

Улог у командитно друштво

- Имовина к.д. одвојена је од имовине ортака
- Висину и начин уноса одређују уговором о оснивању друштва
- стичу одр. члан. права у К. Д.:
право на одлучивање,
на удео у друштву,
учешће у добити и др.

Пренос удела у командитном друштву – различит третман

- За пренос удела комплементара или дела тог удела захтева се сагласност свих комплементара и командитора
- Командитор - пренос целог удела или дела продајом, поклоном, наслеђем или на други начин, без икаквих ограничења

Учешће у добити и сношењу губитка командитног друштва

- К. Д. на крају посл. године сачињава фин. извештај - добит или губитак
- комплементар и командитор, не може бити искључен из учешћа у расподели добити друштва, односно не може бити ослобођен обавезе сношења губитка друштва
- сразмерно проценту удела у друштву

Вођење послова и заступање к. д. (комплемен.)

- Само један комплементар - сва овлашћења пословођења
- Више комплементара - Пословођење врше сви комплементари (могуће друго решење у оснив. акту)

- пренос пословођења на 1 или више комплементара
- сваки од њих има право да поступа **самостално**, осим ако се најмање један комплементар успротиви том праву
- **Зајед. пословођење** - заједно, сагласност свих комплементара овлашћених на пословођење, осим ХИТНИХ послова

Одговорност командитора као комплементара

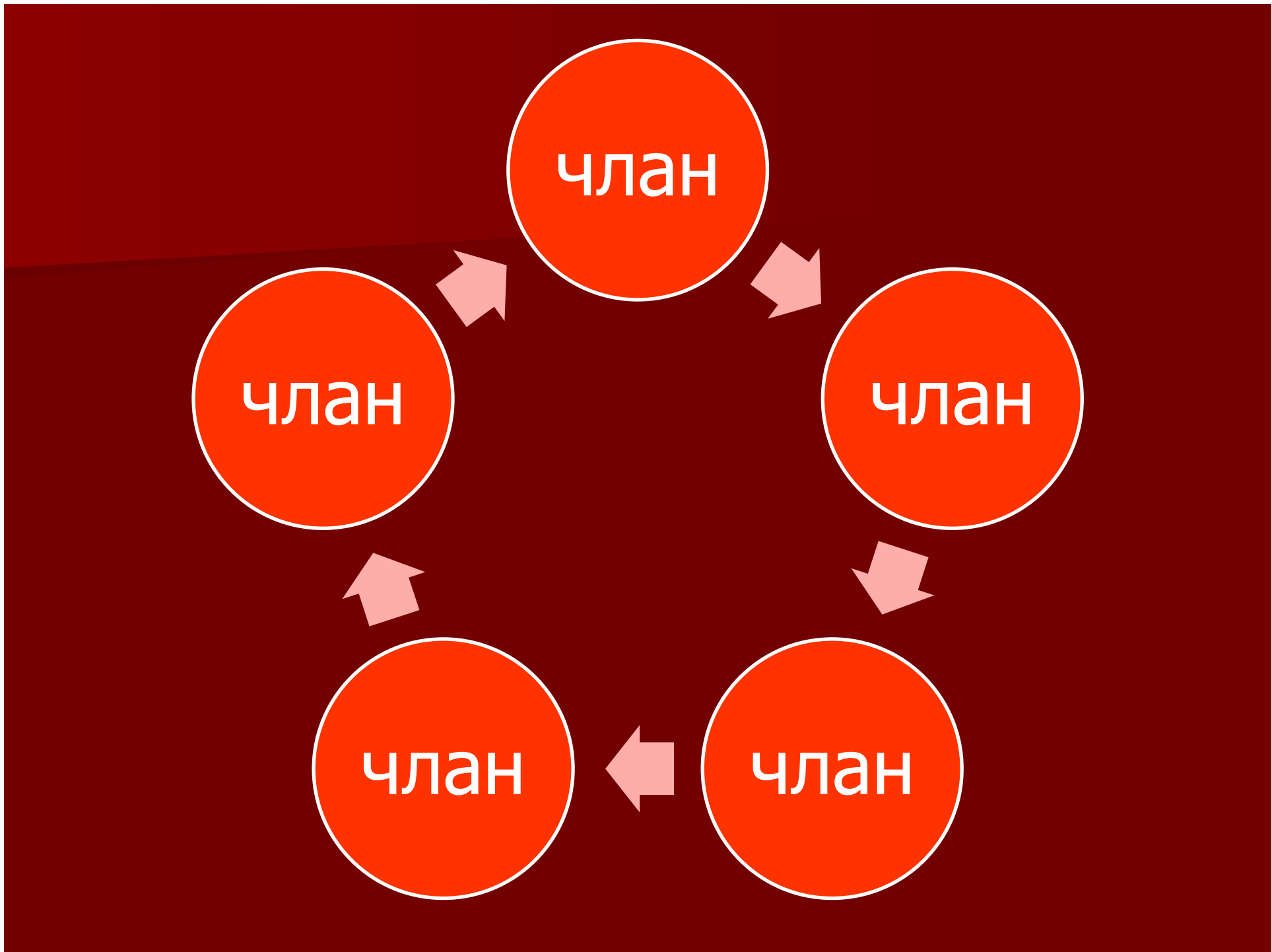
- пробој **прав. личности** (име);
- ако поступа супротно забрани из ЗоПД који је прописао да командитор не могу вршити пословођење К. Д., јер је то овлашћење резервисано само за комплементаре

Промене у чланству и статус К.Д.

- Смрт (физ. лице) или престанак **командитора** (прав. лице) не доводи до престанка К. Д.
- иступе сви командитори, комплементари - О. Д.
- напусте сви комплементари — командитори - д.о.о.

ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ

- - 1 или више прав. и (или) физ. лица, (чланови друштва), ради обављања одр. делатности под зај. пословним именом
- **ДОО одговара** за своје обавезе целокупном својом имовином
- **Чланови ДОО одговарају** до износа унетог улога у имовину друштва

Оснивачки капитал д.о.о.

- - најмање 100 динара , претходно 500 евра
- - мора у тренутку оснивања друштва бити изражен у новцу
- - могу се уносити и неновчани улози, укључујући и извршени рад и пружене услуге друштву

Оснивачки акт и уговор чланова Д.О.О.

- - више чланова настаје - уговор о оснивању
- - једночлано – одлуком о оснивању
- Оснивање без јавног позива за упис удела
- Осн. акт обавезан (уговор о оснивању или одлука)
- уговор између чланова Д.О.О. (факултативан)

Удели

- Принцип један удео – један члан - недељивост улога
- Ако члан ДОО стекне више удела, удели се спајају са постојећи уделом и заједно чине један удео

Спајање удела

$1/4$

$1/8$

$1/8$

$1/4$

$2/12$

$1/12$

- Право гласа, имовинска права укључујући и учешће у добити и покрићу губитака сразмерни су величини удела чланова
- $\frac{1}{4}$; $\frac{3}{12}$; $\frac{1}{6}$; $\frac{1}{3}$?

Књига удела

- име и пребивалиште или пословно име;
- седиште и ПИБ сваког члана друштва,
- износ уговореног и уплаћеног улога и евентуалне споредне чинидбе и допунски улози поред основног улога;

Књига удела

- оптерећења удела; број или проценат гласова сваког удела; поделе и сви преноси удела укључујући и време преноса и име преносиоца и стицаоца, као и све евент. промене ових података.
- **Значај уписа** - члан друштва је лице које је као такво уписано у књигу удела

Основна права чланова друштва

- **Право располагања уделом** – Удео члана д.о.о. може се слободно преносити, ако осн. актом или уговором чланова друштва није другачије уређено
- **Право пречег стицања удела** друштва за чланове д.о.о.

Основна права чланова друштва

- Пренос удела **у судском извршном поступку** – спроводи се у вези са обавезама које члан друштва има према трећим лицима
- И у овом случају друштво и његови чланови имају **право прече куповине**

ОСНОВНА ПРАВА ЧЛАНОВА ДРУШТВА

- Пренос удела у **случају смрти или престанка члана** – Удео се наслеђује, осим ако се не ограничи осн. актом уз обавезу исплате тржишне вредности наследницима

Основна права чланова друштва

- **Услови и последице преноса удела** – Пренос удела – уговором; у писаној форми, са овереним потписима преносиоца и стицаоца удела
- За пренос удела није потребна измена оснивачког акта друштва, осим ако је тим актом друкчије одређено

Основна права чланова друштва

- **Деоба удела** и пренос дела удела — из једног, већ постојећег чланства у ДОО, настају **два или више нових чланстава** (увек остаје један удео, један члан)

Право исплате добити

- фин. извештај - исплата дивиденди
- Уговор чланова друштва - време и износ исплате; број чланова скупштине друштва која о томе одлучује и др.

Управање друштвом

■ Једнодомно управаше:

- - скупштина

- -један или више директора

■ Дводомно управаше:

- - скупштина

- - **надзорни одбор**

- - један или више директора

- У једночланом друштву функцију скупштине врши једини члан друштва

Скупштина друштва

- **Скупштина** - сви чланови
- најбитнија питања друштва
- Сазива се по потреби, а обавезно у случајевима прописаним законом, оснив. актом или уговором чланова друштва,
- Сазива директор (једнодомно) или надзорни одбор (дводомно)
- **пословник** о раду
- **Записник**

Директори и Надзорни одбор

- И 1-домно и 2-домно управљање д.о.о. (1 или више директора - оснивачким актом)
- Именује га **скупштина (једнодомно)** или **надзорни одбор (дводомно)**
- Код дводомног надзор директора – надзорни одбор – бира га скупштина д.о.о.

Престанак друштва

- - истеком времена;
- одлуком скупштине-статусне промене
- престанак друштва; стечајем (банкротством);
- правоснажном одлуком о ништавости регистрације и др.

Престанак друштва

- Једночлано ДОО - стечај или ликвидација над јединим чланом који нема правног следбеника, односно смрт члана који нема наследника удела
- трансформација једночланог д.о.о. – предузетник или једночлано а.д.

Акционарско друштво

- једно или више правних и/или физичких лица (акционари) ради обављања одређене делатности и стицања добити, под заједничким пословним именом, основни капитал утврђен и подељен на акције

- већа концентрација капитала
- А.Д. одговара за своје обавезе целокупном ИМОВИНОМ
- Акционари само до износа уговореног, а неуплаћеног улога у имовину друштва

Оснивачки акт акционарског друштва

- Одлука (1) – уговор (2 или више)
- Лични подаци; пословно име и седиште друштва; име и презиме-назив/пребив., седиште; претежну делатност; износ осн. капитала, уписаног и уплаћеног, начин и облик уношења, број акција и њихову номиналну вред., односно код А које немају номиналну вред.

- њихову рачуноводствену вредн., врсте и класе А које је друштво овлашћено да изда као и право А сваке класе; број А сваке врсте и класе које су уписане и издате; идентификацију оснивача који даје неновчане улоге, опис тих улога и број и врста А за те улоге; трајање друштва, осим ако је основано на неодређено време;

Улог у акционарско друштво

- у новцу или у стварима и правима (не може рад и услуге)
- улози се морају уплатити најкасније до регистрације А.Д. и то **најмање 25% номиналне вредности уписаних акција,** односно рачуноводствене вредности код акција без номиналне вредности

Врсте акционарског друштва

- Затворено акционарско друштво
акције се издају само његовим оснивачима или ограниченом броју других лица у складу са законом
- Оснивање поједностављено - не упућује се јавна понуда за упис и уплату акција и не сазива се оснивачка скупштина (обавезна код оснивања отвореног А.Д.)

- Затворено а.д.- највише 100 акционара
- више од 100 акционара и одржи изнад наведеног броја у периоду дужем од годину дана, то друштво постаје отворено а.д.
- Нови ЗоПД не познаје затворено а.д.

- **Отворено А.Д.** - оснивачи упућују јавни позив за упис и уплату акција у време оснивања друштва или ако такав позив учини друштво након оснивања
- **Сложеније оснивање** - упућује се јавни позив за упис и уплату акција, уз који се доставља и проспект

■ оснивачка (прва) емисија акција –

-упис понуђених акција у броју који је као успешан упис предвиђен јавном понудом и проспектом, односно ако се уписане акције уплате најмање у износу одређеном законом (50% ном. вредн. уписаних акција или 50% рач. вред. код акција без ном. вредн.)

■ неуспело оснивање (мање)

Оснивачка скупштина

- Оснивање А.Д. **јавним путем** - обавеза оснивача - у случају успешне емисије - сазивање и одржавање **оснивачке скупштине у року од 60 дана** од истека рока за упис акција утврђеног у јавној понуди и проспекту
- **Одлучивање** — оснивачка скупштина - свака **обична акција право на један глас**
- одлуке **већином гласова акционара са обичним акцијама**

- **Акције** - вредносни папири - ХоВ које **симболизују власништво**; гласе на **део основног капитала** а. д. које их издаје - власник акције поседује пропорционални део друштва
- **Обичне и преференцијалне (повлашћене) акције**

■ Обичне акције - обични акционари могу остати без дивиденде али **имају право гласа**

■ **Преференцијалне (повлашћене) акције** дају власницима одређена повлашћена права (нпр. приоритетна исплата дивиденде,...), **без права гласа**

УПИС АКЦИЈА

- Централни регистар за ХоВ (упис)
- А.д. уписује издате акције и идентитет акционара и у књигу акција друштва
- Књига акција друштва - пословна књига документација од трајне вредности; подаци о акционарима, врстама и вредности акција и др.

Акције са више власника

- више лица има право својине - свако од њих има право на одређени део А.
- једнаки делови А или свако од њих има право на различити део А
- принцип недељивости акције остаје у свему недирнут (пренос само у целини)
- Сувласници акције чине према А.Д. једног акционара

Плаћање дивиденде акционарима

- Дивиденда **принос** који власнику доноси А
- - удео у **годишњој добити а.д.** одређеној за деобу од стране скупштине акционара (само из остварене добити, не на терет осн. капитала)
- Новац, акције др. ХоВ а.д. или А тог друштва у др. друштвима

■ Одлука о дивиденди

мора саджати 2 значајна елемента:

- **ИЗНОС ДИВИДЕНДИ**

И ДАН ДИВИДЕНДИ за који се сачињава листа акционара овлашћених за исплату дивиденде

Основни капитал А.Д.

- Оснивачки капитал а.д. мин. **3.000.000 динара** (за а.д.о. и сл. посебним законима већи износи) **Новчани улог основног капитала најмање 25% до регистрације а.д.**
- Повећање или смањење основног капитала а.д. врши се, по правилу **једном годишње** и то у року од 30 дана од дана одржавања годишње скупштине акционара друштва

Повећање основног капитала

- Основни капитал а. д. може се **повећати**:
 - новим улозима;
 - претварањем заменљивих обвезница у А и уписом А по основу права ималаца вараната на такав упис (условно повећање); из средстава друштва
- При повећању основног капитала а.д. врши се **издавање нових А** или се **повећава номинална вредност** постојећих А

Смањење основног капитала

■ у редовном поступку:

- поништењем стечених сопствених А и повлачењем и поништењем А;

- смањивањем номин. вредности А или рачунов. вредности код А без ном. вредности;

- исплатом уплаћеног износа акционарима за А које нису у потпуности уплаћене и неиздавањем тих А

Смањење основног капитала

- у одлуци о смањењу основног капитала наводи се да се капитал смањује са циљем и ради покривања губитака може се вршити само ако друштво не располаже нераспоређеном добити и резервама које се могу користити за те намене (није дозвољено испод мин. износа осн. капитала)

Скупштина акционара

■ Годишња скупштина

– једном годишње (годишња скупштина) најкасније у року од 3 месеца од дана подношења управном одбору фин. извештаја за сваку финансијску годину или 6 месеци после завршетка пословне године

Скупштина акционара

■ Ванредна скупштина

- на захтев управног одбора или било ког др. лица које је овлашћено осн. актом да сазове ванредну скупштину;
- на захтев ликвидатора друштва, ако је друштво у ликвидацији;
- по писаном захтеву акционара са најмање 10% А са правом гласа о питању предложеном за ванредну скупштину

Управљање а.д.-органи друштва

■ Једнодомно:

- - скупштина
- - један или више директора (4 год.), односно одбор директора (3 или више одбор директора)
- Јавно а.д. (одбор од мин. 3 директора)

■ Дводомно

- - скупштина
- - надзорни одбор (мин. 3 члана)
- - један или више извршних директора, односно извршни одбор
- Јавно а.д. и надзор. и извршни одбор

Престанак акционарског друштва

- протеком времена ;
- правосн. одлуком скупштине акционара квалификованом већином;
- правосн. одлуком надлежног суда- регистрација друштва ништава;
- одлуком стеч. већа о отварању и закључењу стеч. поступка (одбија отварање главног стеч. поступка - немогућност да се из стеч. масе покрију трошкови стеч. поступка);
- банкротством (стечајем)

Самосталан рад

- Повезивање привредних друштава
- Јавно предузеће
- Остали субјекти од значаја за односе у привреди (задруге, берза – организатор тржишта, друштва за осигурање, царинска складишта и царинске зоне, привредне коморе)